

Marta Bordun

Znaczenie inwestycji turystycznych w stymulowaniu popytu turystycznego na przykładzie gminy Biały Bór

Ekonomiczne Problemy Usług nr 85, 139-150

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARTA BORDUN

Uniwersytet Szczeciński

**ZNACZENIE INWESTYCJI TURYSTYCZNYCH
W STYMULOWANIU POPYTU TURYSTYCZNEGO
NA PRZYKŁADZIE GMINY BIAŁY BÓR**

Wprowadzenie

Walory turystyczne oraz infrastruktura turystyczna stanowią część dóbr turystycznych definiowanych jako dobra stworzone przez naturę, historię lub poprzez działalność ludzką, na które występuje popyt turystyczny¹. Natomiast ruch turystyczny skupia się głównie na ściśle określonych obszarach, w których występują antropogeniczne i naturalne walory turystyczne kształtujące zasadniczą siłę przyciągania turystów. Urządzenia turystyczne, do których podąża turysta, odnoszą się do obiektów noclegowych, gastronomicznych i rozrywkowych, a więc zarówno tych, zaspokajających podstawowe potrzeby turysty, jak i tak zwanej infrastruktury technicznej, np. kanalizacji, wodociągów, sieci komunikacyjnej itp., które stanowią ważne uzupełnienie usług turystycznych. Generowanie tych urządzeń ściśle związane jest z procesem inwestowania, ponieważ to poprzez inwestycje zwiększa się potencjał usługowy regionu turystycznego².

¹ B. Meyer, *Kształtowanie układów przestrzenno-funkcjonalnych przez turystykę*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008, s. 59.

² Ł. Nawrot, *Uwarunkowani rozwoju inwestycji turystycznych w gminie*, w: *Turystyka w ujęciu globalnym i lokalnym*, red. G. Gołębski, Zeszyt Naukowy nr 53, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004, s. 167.

Inwestycji w turystyce nie można rozpatrywać w kontekście samoistnie występujących obiektów turystycznych, ale w realizacji kompleksowych programów inwestycyjnych w świetle samorozwoju struktur gospodarczych³.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie wpływu inwestycji turystycznych w gminie Biały Bór na popyt turystyczny oraz możliwości łagodzenia negatywnych skutków sezonowości.

1. Rola inwestycji w pobudzaniu popytu turystycznego

Ciągle narastająca popularność różnych form turystyki, jaką zaobserwować można w Polsce i na świecie, niesie ze sobą wiele ekonomicznych następstw. Gospodarka turystyczna jest obecnie sektorem generującym duże wpływy budżetowe oraz odgrywającym doniosłą rolę w tworzeniu PKB. Konsumpcja dóbr i usług turystycznych pośrednio oddziałuje również na popyt, dobra i usługi niezwiązane ściśle z turystyką, tj. telekomunikacyjne, ubezpieczeniowe, transportowe czy bankowe. Zmiana uregulowań prawnych oraz decentralizacja państwa spowodowały, iż coraz bardziej energiczne w stymulowaniu rozwoju gospodarki turystycznej są samorzady terytorialne. Duża liczba gmin dostrzega w turystyce pozytywny impuls do aktywizacji gospodarczej, zwiększenia dochodów budżetów lokalnych czy czynnik pobudzający lokalny rynek pracy⁴. Bogaty i zróżnicowany układ rodzajowy turystyki (np. turystyka miejska, wiejska, kulturalna czy uzdrowiskowa) sprawia, że dużo samorządów wykorzystuje posiadane atrakcje turystyczne w programach rozwoju lokalnego czy regionalnego⁵.

Sezonowość jest z jednym z największych problemów popytu turystycznego, z którym zmagają się przedsiębiorcy turystyczni oraz podmioty polityki turystycznej na szczeblu lokalnym. Wynikać ona może z przyczyn zarówno naturalnych, jak i instytucjonalnych⁶.

³ E. Gołębska, *Inwestycje w turystyce*, w: *Aktualne problemy gospodarki turystycznej*, red. R. Gałecki, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1996, s. 46.

⁴ A.S. Kornak, A. Rapacz, *Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie*, AE, Wrocław 2001, s. 50.

⁵ W.W. Gaworecki, *Turystyka jako czynnik kształtowania gospodarki regionalnej*, w: *Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, red. A. Dąbrowski, R. Rowiński, AWF, Warszawa 2006, s. 17.

⁶ *Ekonomika turystyki*, red. A. Panasiuk, PWN, Warszawa 2007, s. 90.

Do najważniejszych negatywnych skutków sezonowego wykorzystania podaży turystycznej można zakwalifikować⁷:

- ryzyko ekologiczne wynikające z okresowego obciążenia obszaru recepcji ruchem turystycznym;
- przyrost kosztów działalności niektórych podmiotów gospodarczych;
- zmniejszenie efektywności ekonomicznej podmiotów podaży turystycznej spowodowane zwiększonym ryzykiem i uzależnieniem od elementów ekonomicznych i pozaekonomicznych;
- niepełne wykorzystanie obiektów turystycznych poza sezonem;
- konieczność elastycznego regulowania wielkości i struktury zatrudnienia;
- prawdopodobieństwo obniżenia jakości świadczonych usług w okresach zwiększonego popytu na nie i związane z tym niepełne zaspokojenie potrzeb nabywców;
- konieczność inwestowania w rozwój i modernizację infrastruktury turystycznej.

Znaczną barierą rozwoju ruchu turystycznego w każdej gminie, oprócz cech podaży turystycznej, może być ograniczona dostępność komunikacyjna do miejsc atrakcji turystycznych oraz słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna⁸. Aby pobudzić popyt turystyczny, należałoby zwiększyć nakłady finansowe związane z tworzeniem bazy materialnej służącej do świadczenia usług turystycznych oraz zapewnić korzystne warunki inwestycyjne dla prywatnych podmiotów gospodarczych. Inwestycje związane z tworzeniem bazy turystycznej można podzielić na dwie grupy⁹:

- **inwestycje stricte turystyczne** – dotyczące obiektów, za pomocą których można zaspokoić podstawowe potrzeby turysty (nocleg, wyżywienie, transport, rozrywka). Można do nich zaliczyć m.in.: budowę i modernizację obiektów noclegowych, zakup środków transportowych oraz budowę niezbędnej do ich wykorzystania infrastruktury, budowę obiektów infrastruktury turystycznej, odnawianie dóbr kultury narodowej;

⁷ M. Jedlińska, U. Szubert-Zarzeczny, *Gospodarka turystyczna*, AE, Wrocław 1992, s. 55–63.

⁸ A. Ostromecki, D. Zając, *Czynniki różnicujące natężenie ruchu turystycznego w obszarach górskich i podgórskich*, w: *Ekonomiczne i organizacyjne aspekty rozwoju turystyki*, red. J. Krupa, T. Soliński, WSiIZ, Rzeszów 2004, s. 108.

⁹ *Ekonomika turystyki, op.cit.*, s. 176.

- **inwestycje paraturystyczne** – dotyczące obiektów i urządzeń stanowiących uzupełnienie dla inwestycji stricte turystycznych, do których zalicza się m.in.: infrastrukturę usługową, infrastrukturę techniczną, sieć komunikacyjną, inwestycje w obszarze ochrony środowiska, inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej.

Pomoc dla rozwoju turystyki ze strony władz samorządowych może przebiegać za pomocą dwóch rodzajów instrumentów: dochodowych i wydatkowych. Podstawowym instrumentem dochodowym jest prowadzona przez gminę polityka podatkowa. Zasilenie finansowe gminy następuje na drodze następujących podatków: wpływy z PIT i CIT, zryczałtowany podatek dochodowy, karta podatkowa, podatek rolny, leśny, od nieruchomości, od środków transportu, opłaty lokalne, skarbowe i inne opłaty. Wspieranie rozkwitu turystyki na drodze polityki podatkowej gminy jest oczywiście ograniczone ze względu na to, że nie ma ona bezpośredniego wpływu na PIT i CIT. Jednak ma możliwość ustalania innych ważnych z punktu widzenia wpływów do budżetu lokalnego, podatków (od nieruchomości czy środków transportowych). Polityka podatkowa gminy może przybierać formę stosowania obniżonych stawek podatkowych dla wszystkich podmiotów na terenie gminy lub przyznawania ulg i zwolnień podatkowych tym podmiotom gospodarczym, które realizują procesy inwestycyjne na terenie gminy. Instrumenty wydatkowe są drugim instrumentem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy. Najważniejszym z nich są właśnie inwestycje, należy jednak pamiętać, że duża część wydatków gminy ma charakter bieżący¹⁰. Finansowanie inwestycji mających na celu rozwój infrastruktury turystycznej i paraturystycznej wymaga ogromnych nakładów, które często przekraczają możliwości finansowe gminy. Stanowi to bardzo poważną przeszkodę dla rozwoju rynku turystycznego. Jest wiele regionów i miejscowości turystycznych słabo rozwiniętych gospodarczo, niedysponujących wystarczającymi środkami finansowymi¹¹.

¹⁰ Ł. Nawrot, P. Zmyślony, *Inwestor czy synergetyk. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju turystyki*, w: *Rola i zadania samorządu terytorialnego w rozwoju gospodarki turystycznej*, red. R. Gałęcki, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, Łowicz 2004, s. 53–54.

¹¹ S. Bosiacki, *Gospodarka turystyczna w Polsce – stan obecny i perspektywy rozwoju*, w: *Gospodarka turystyczna w XXI wieku – stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. S. Bosiacki, AWF, Poznań 2002, s. 14.

Oprócz dochodów z podatków i opłat lokalnych władze lokalne poszukują środków z następujących źródeł¹²:

- dochodów z własności majątkowych,
- obligacji komunalnych,
- kredytów i pożyczek inwestycyjnych,
- kapitału prywatnego,
- środków z budżetu państwa,
- kredytów i pożyczek z instytucji międzynarodowych oraz funduszy Unii Europejskiej.

Rozkład terminów spłat związanych z wykorzystaniem instrumentów dłużnych do pozyskania niezbędnego kapitału powinien być zsynchronizowany z terminami wpływów dochodów do budżetu gminy. W tym celu bardzo ważne jest obserwowanie poboru dochodów i realizacji wydatków na zadania gminy oraz przeprowadzenie analizy przepływu środków pieniężnych, a także prognozowanie przyszłej kondycji finansowej gminy.

2. Atrakcyjność turystyczna gminy Biały Bór

Biały Bór leży na pograniczu dwóch województw – zachodniopomorskiego i pomorskiego w powiecie szczecineckim. Sąsiaduje z gminą Miastko i zajmuje obszar 270 km², licząc 5383 (w tym miasto: 2136) mieszkańców. Dogodne położenie geograficzne na przecięciu głównych dróg krajowych: Poznań–Słupsk, Kołobrzeg–Warszawa, Kołobrzeg–Łódź, bliskość morza oraz niewielka odległość od granicy niemieckiej (ok. 200 km) sprzyjają uprawianiu turystyki krajoznawczej, wypoczynkowej i – ze względu na obecność Stada Ogierów – również kwalifikowanej. Biały Bór jest gminą miejsko-wiejską charakteryzującą się wielokulturowością. Dużą część mieszkańców stanowi ludność pochodzenia ukraińskiego, która znalazła się na tych terenach po drugiej wojnie światowej w wyniku akcji „Wisła”. Obszar gminy jest bardzo atrakcyjny i urozmaicony pod względem krajobrazowym. Połowę powierzchni gminy zajmują lasy i jeziora polodowcowe. W skład gminy wchodzi takie sołectwa jak:

¹² J. Kizielewicz, *Możliwości korzystania z funduszy na rozwój inwestycji infrastrukturalnych wspomagających rozwój gospodarki turystycznej w miastach i gminach nadmorskich*, „Problemy Turystyki” 2004, nr 4, s. 82; J. Kuczyński, *Prawne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju inwestycji turystycznych na szczeblu kraju i regionów*, „Problemy Turystyki” 2002, nr 3-4, s. 37.

Biała, Bielica, Biskupice, Biały Dwór, Brzeźnica, Drzonowo, Dyminek, Grabowo, Kaliska, Kazimierz, Kołtki, Przybrda, Sępólno Małe, Sępólno Wielkie, Świerszczewo i Trzebiele. Gmina obejmuje obszar 25 691 ha, w tym¹³:

- lasy i grunty leśne – 13 235 ha,
- użytki rolne – 10 686 ha,
- pozostałe – 1 770 ha.

Sieć drogową na terenie gminy tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią, dzieli się na: drogi krajowe, drogi powiatowe i drogi gminne (tabela 1). Drogi gminne w najbliższej przyszłości wymagają modernizacji, poprawy nawierzchni, poszerzenia oraz utwardzenia. Jednocześnie należy uwzględnić budowę chodników, zatok autobusowych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Tabela 1

Wykaz dróg według kategorii (stan na koniec roku 2010)

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem (km)	W tym utwardzone (km)
1.	drogi krajowe	33,591	33,591
2.	drogi powiatowe	75,64	75,64
3.	drogi gminne	310,296	119,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta i Gminy Biały Bór.

Różnorodność krajobrazu wynika z ukształtowania terenu i szaty roślinnej. Północne tereny gminy to typowy krajobraz morenowy z licznymi zalesionymi pagórkami, jeziorami, bezodpływowymi obniżeniami terenu wypełnionymi wodą, torfowiskami i bagnami. Obszar ten w większości porastają lasy bukowe. Znajdują się tu dwa wodne rezerваты przyrody, dwa najwyższe wzniesienia województwa zachodniopomorskiego tj. góra Rozwaliny (241m n.p.m.) oraz sztuczny, powstały po wyrobisku kruszywa mineralnego nasyp piaskowy – tzw.

¹³ *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Biały Bór na lata 2007–2015*, Business Mobility International Spółka z o.o., s. 8–13.

Góra Pomorska (ok. 250 m n.p.m.), z której przy dobrej widoczności rozciąga się wspaniały widok światła odległego o 60 km Koszalina. Obszar pagórkowato-jeziorny w trójkącie Biały Bór –Bobolice –Polanów odznaczający się specyficznym mikroklimatem i wyjątkowymi walorami widowskimi objęty został strefą chronionego krajobrazu pod nazwą „Okolice Żydowa i Białego Boru”. Wody powierzchniowe gminy Biały Bór zajmują obszar: 777 ha, co stanowi 2,9 % powierzchni gminy. Wody te, to przede wszystkim wody jeziorne. Największe jeziora leżące w granicach gminy to: jezioro Bielsko, Cieszęcino, Łobez, Stępieńskie, a na obrzeżu gminy Dołgie i Bobięcińskie Wielkie. Większość jezior posiada charakter rynnowy ze stromymi brzegami i znaczną głębokością. W tabeli 2 przedstawiono wykaz jezior o charakterze rynnowym znajdujących się na terenie gminy Biały Bór.

Tabela 2

Wykaz jezior o charakterze rynnowym na terenie gminy Biały Bór

Nazwa jeziora	Powierzchnia	Średnia głębokość	Maksymalna głębokość	Długość linii brzegowej	Objętość wód
Dołgie	310,8 ha	6,7 m	19,8 m	19,72 km	20671,9 tys. m ³
Stępieńskie	36,7 ha	8,7 m	33,1 m	3,22 km	3192,9 tys. m ³
Bielsko	257,9 ha	6,2 m	-	16,8 km	15977,1 tys. m ³
Łobez	45,5 ha	5,6 m	17,0 m	4,22 km	2563,7 tys. m ³
Cieszęcino	102,2 ha	13,5 m	38,0 m	7,3 km	13790,1 tys. m ³

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta i Gminy Biały Bór.

Czyste powietrze, brak przemysłu ciężkiego, czysta woda, liczne jeziora, piękne krajobrazy, różnorodność flory i fauny sprzyjają rozwojowi turystyki wodnej. Dużą atrakcją stanowią wczasy w siodle organizowane przez Stado Ogierów Skarbu Państwa w Białym Borze oraz ośrodki jazdy konnej w Miłobą-

dzu i Brzeźnicy¹⁴. Tereny gminy są doskonałe do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Na terenie gminy znajdują się liczne szlaki turystyczne:

1. szlaki rowerowe (obydwa szlaki wchodzą w skład ponadregionalnego szlaku „GREENWAY” – Naszyjnik Północy):
 - „Bobięcińskie Góry” – szlak oznakowany kolorem czarnym o długości 42,6 km,
 - „Ukryte Jezioro” – oznakowany kolorem niebieskim o długości 34,1 km;
2. szlak konny – ma swój początek w Białym Borze, a wiedzie przez tereny Pojezierza Drawskiego do Łobza, jego długość to 180 km;
3. szlaki piesze:
 - „Szlak Wzniesień Moreny Czołowej” – oznaczony kolorem zielonym o długości 158 km, którego fragment przebiega przez teren gminy Biały Bór,
 - „Wał Pomorski” – biegnie od Nadarzyc wzdłuż rzeki Piławy przez Dąbrowice, Łączno–Szczecinek–Biały Bór do Jeziora Bobięcińskiego Wielkiego, ma on długość 80 km (275 bunkrów);
4. szlak kajakowy – przebiega przez jezioro Bielsko.

Duże znaczenie dla jakości oferowanego produktu turystycznego mają inne atrakcje turystyczne, do których zaliczyć można: pamiątkowy kamień poświęcony ofiarom pierwszej wojny światowej; pomniki ofiar pierwszej wojny światowej; tablica poświęcona porucznikowi Humelowi z IX pułku Huzarii, który zginął podczas lotu balonem nad Morzem Północnym; pomnik Tarasa Szewczenki; grodzisko nizinne – tzw. „majdan wklęsły”; tor crossowy na terenie Stada Ogierów (najlepszy w Europie, wykorzystywany podczas zawodów we Wszechstronnym Konkursie Konia Wierzchowego); ścieżka przyrodniczo-leśna wokół jeziora Łobez (dł. 3,4 km) z tablicami dydaktycznymi na temat problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody; cerkiew Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy zaprojektowana przez światowej sławy malarza Jerzego Nowosielskiego, która została zaliczona do 20 najważniejszych obiektów zrealizowanych w Polsce¹⁵.

¹⁴ Tamże, s. 20.

¹⁵ *Strategia rozwoju turystyki...*, *op.cit.*, s. 12–20.

Na terenie gminy Biały Bór występują różnorodne obiekty gastronomiczne: restauracje, kawiarnie, pizzerie, puby i piwiarnie. Obiekty te są zróżnicowane pod względem wielkości, rodzaju świadczonych usług oraz standardu. Część spośród nich sprzężona jest z obiektami noclegowymi (tabela 3).

Tabela 3

Baza noclegowa gminy Biały Bór

Rodzaj obiektu	Nazwa	Adres	Liczba miejsc noclegowych
Pokoje gościnne (cały rok)	Noclegi „U MICHASIA”	78 – 425 Biały Bór ul. Podgórna 10 tel. (0 94) 37 39 607	36 miejsc
Pokoje gościnne (cały rok)	NOCLEGI	78 – 425 Biały Bór ul. Armii Czerwonej 41 tel. (0 94) 37 39 021	4 miejsca
Ośrodek wypoczynkowy i camping (sezonowo)	Ośrodek Wypoczynkowy	78 – 425 Biały Bór ul. Sądowa 30 tel. (0 94) 37 39 200	110 miejsc
Ośrodek wypoczynkowy	„IZENA”	78 – 425 Biały Bór ul. Sądowa 39 tel. (0 94) 373 97 43	40 miejsc
Pokoje gościnne (cały rok)	NOCLEGI	78 – 425 Biały Bór ul. Ogrodowa 5 tel. (0 94) 37 39 677	10 miejsc
Kwatery agroturystyczne (cały rok)	„MEWA”	78 – 425 Biały Bór ul. Brzeźnicka 19 tel. (0 94) 37 39 641	11 miejsc
Gospodarstwo agroturystyczne (cały rok)	Stadnina Koni „KAROLEWKO”	Miłobądz 1 tel. (0 94) 37 57 228	10 miejsc
Gospodarstwo agroturystyczne (cały rok)	Gospodarstwo agroturystyczne	Brzeźnica 21 tel. (0 94) 37 39 693	4 miejsca
Gospodarstwo agroturystyczne (cały rok)	Gospodarstwo agroturystyczne	Stępień 14 a tel. (0 94) 37 57 227	18 miejsc
Kwatery agroturystyczne (cały rok)	„LEŚNY DWOREK”	78 – 425 Biały Bór Linowo 9/1 tel. (0 94) 37 39 576	14 miejsc
Pensjonat** (cały rok)	„HUBERTUS”	78 – 425 Biały Bór ul. Dworcowa 22 tel. (0 94) 37 39 066	25 miejsc
Zajazd (sezon)	„HUBERTUS”	78 – 425 Biały Bór ul. Dworcowa 22 tel. (0 94) 37 39 066	30 miejsc
Ośrodek wypoczynkowy (sezonowo)	„OMEGA”	78 – 425 Biały Bór ul. Sądowa 35 (0 22) 826 11 68	12 miejsc

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta i Gminy Biały Bór.

Popyt turystyczny w gminie cechuje się dużymi wahaniami sezonowymi. Najwięcej turystów odwiedza miasto i gminę Biały Bór w czerwcu, lipcu, sierpniu i we wrześniu, najmniej zaś – w pozostałych miesiącach¹⁶. Wielkość ruchu turystycznego na terenie gminy w roku 2009 wynosiła 3 264 osoby (gmina Biały Bór nie posiada aktualniejszych informacji na temat wielkości ruchu turystycznego). Najwięcej turystów odwiedziło Pensjonat „Hubertus” (1400 osób), najmniej natomiast – prywatne kwatery (od 20 do 30 osób).

3. Inwestycje w gminie Biały Bór i ich znaczenie dla rozwoju turystyki

Planowanie i realizowanie przedsięwzięć inwestycyjnych jest głównym sposobem wcielenia w życie nowych systemów, wyrobów, procesów, zmian wykraczających poza codzienne działania organizacji. Gmina Biały Bór oprócz realizacji wielu zadań i działań, czasami spotyka się z nowymi problemami, które musi skutecznie rozwiązać. Budowa drogi, szkoły, instalacja systemu komputerowego w urzędzie, napisanie i wydanie folderów promocyjnych, program doskonalenia organizacji urzędu – wszystko to są przedsięwzięcia inwestycyjne.

Władze gminy Biały Bór zaplanowały wiele programów operacyjnych mających na celu poprawę atrakcyjności gminy, jednak żadna z tych inwestycji nie jest stricte turystyczna. Wszystkie z wyszczególnionych inwestycji – trwających jak i zaplanowanych przez gminę – to inwestycje paraturystyczne, które częściowo pobudzają popyt turystyczny, jednak nie naprawiają negatywnych skutków sezonowości. Część realizowanych projektów to¹⁷:

- projekt „Zintegrowana Gospodarka Wodno-Ściekowa w Dorzeczu Parsęty” – realizowany przez Związek Miast i Gmin dorzecza Parsęty. Wartość całego projektu to 379 452 061,99 zł, a wartość zakresu realizowanego w gminie Biały Bór wynosi 47 104 280,98 zł, dofinansowanie natomiast stanowi 38 251 322,90 zł, tj. 81,71%;
- „Narodowy Program Przebudowy dróg lokalnych 2008–2011” – jest to inwestycja dofinansowana w ramach programu wieloletniego. Projekt zakłada przebudowę drogi gminnej w miejscowości Drzonowo (dz. nr

¹⁶ Tamże, s. 24.

¹⁷ *Strategia rozwoju społeczno-gospodarcze, op.cit.*, s. 32.

- 81/2, 93, 95, 97/17, 97/2, 430, 431 obręb Drzonowo) wraz z poszerzeniem i poprawą bezpieczeństwa otoczenia drogi powiatowej nr 0431 Z;
- „Przebudowa dróg w miejscowości Sępolno Wielkie wraz z infrastrukturą towarzyszącą” – całkowita wartość tego projektu wynosi 4 014 240 zł, dofinansowanie z RPO równe jest 2.007.120 zł, dofinansowanie Starostwa Powiatowego w Szczecinku wynosi 900 000 zł, natomiast środki własne Gminy Biały Bór to 1 107 120 zł;
 - Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego wybrał „Środkowopomorską Grupę Działania” (do której należy również gmina Biały Bór) do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Całkowita wartość realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wynosi 12 289 032 zł.

Do zainteresowania obszarem gminy przyczynić się mogą planowane imprezy promocyjne, strona internetowa oraz foldery informacyjne. Władze lokalne przy pomocy różnych instytucji powinny podjąć działania na rzecz kształtowania świadomości turystycznej mieszkańców i jej przedsiębiorczości przede wszystkim poprzez organizowanie szkoleń i kursów z zakresu: zakładania, organizacji i prowadzenia gospodarstw agroturystycznych i kursów językowych. Ważne jest również odpowiednie kształtowanie świadomości społeczności lokalnej, popularyzowanie idei rozwoju turystyki, jak i pobudzanie społeczności lokalnych do wykorzystania własnego potencjału intelektualnego i rzeczowego. Takie przedsięwzięcia mogą sprawić, że ludzie zaczną dostrzegać nowe możliwości, które w przyszłości mogłyby mieć ogromny wpływ na popyt turystyczny gminy Biały Bór.

Uwagi końcowe

Turystyka staje się aktualnie coraz istotniejszym czynnikiem rozwoju wielu polskich gmin, w tym gminy Biały Bór. Poważną barierą jest słabo rozwinięta infrastruktura, będąca efektem wieloletnich zaniedbań w tym zakresie. Ograniczoność środków finansowych, jakimi dysponują polskie jednostki samorządu terytorialnego, sprawia, że gminy realizują niewspółmierną do potrzeb liczbę inwestycji turystycznych. Wielką szansą dla gminy na zmianę tego stanu jest możliwość pozyskiwania większych niż dotychczas środków na inwestycje z innych źródeł, szczególnie z Unii Europejskiej. Ogromne znaczenie inwestycji

turystycznych wynika nie tylko z podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy Biały Bór, ale i z polepszenia warunków życia mieszkańców tej gminy, wzrostu zatrudnienia w turystyce i w innych sektorach gospodarki, zwiększonej racjonalności działań władz lokalnych w wyniku procesu planowania oraz wykorzystania dynamiki inwestycji jako informacji promocyjnej. Inwestycje turystyczne mogą przyczyniać się do pobudzenia popytu turystycznego w Gminie Biały Bór. Przede wszystkim jednak muszą one zostać zrealizowane, ponieważ mają bardzo często charakter deklaracyjny. Konieczne jest również prowadzenie dalszych badań mających na celu stwierdzenie, czy przyczynią się one w sposób rzeczywisty do zwiększenia popytu turystycznego gminy.

**THE ROLE OF THE TOURISM INVESTMENTS IN STIMULATING THE
TOURISM DEMAND THROUGH THE EXAMPLE OF MUNICIPALITY
BIAŁY BÓR**

Summary

The tourism is nowadays becoming an increasingly important factor influencing the development of many Polish municipalities, including municipal Biały Bór. A major barrier to its growth, is poor infrastructure, which is mainly the result of many years of neglect in this sector. Due to the scarcity of financial resources available to Polish local governments, the number of tourism investment projects implemented by the governments is not enough to satisfy the growing demand. Therefore, it is most significant to gain additional funds for the investments also from other sources, in particular from the European Union. The rising importance of tourism investments in municipality Biały Bór is the result of not only growing attractiveness of the municipality, but also the improvement of the living conditions of its inhabitants, increase in travel and tourism-related employment and increased rationality of actions taken by local authorities by implementing planning process and use of investment dynamics as promotional information. The aim of this study is to reveal the relation and to identify the impact of tourism investments on the increase in tourism demand as well as to show the possibility of mitigating the negative effects of seasonality on tourism.